

Pozostałe uprawnienia Prezydenta RP

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Wniosek Prezydenta RP do Prezesa NIK*, 24.11.2006, dostępny w internecie: prezydent.pl [dostęp 14.01.2021].
- Źródło: *List Prezydenta z okazji stulecia niezależnej kontroli państwowej*, 7.02.2019, dostępny w internecie: prezydent.pl [dostęp 14.01.2021].
- Źródło: *Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 14.01.2021].

- Źródło: *Ustawa z dnia 22 listopada 1952 r. o kontroli państwowej*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 14.01.2021].
- Źródło: *Sejm wybrał nowego prezesa NBP*, 10.06.2016, dostępny w internecie: gosc.pl [dostęp 14.01.2021].
- Źródło: *Prezydent powołał prof. Janusza Kaweckiego i Andrzeja Sabatowskiego do KRRiT*, 13.09.2016, dostępny w internecie: radiomaryja.pl [dostęp 14.01.2021].

Pozostałe uprawnienia Prezydenta RP

Źródło: domena publiczna.

Jedną z uroczystości związanych z rozpoczęciem urzędowania przez każdego Prezydenta RP jest wręczenie głowie państwa dwóch najważniejszych polskich odznaczeń: Orderu Orła Białego i Krzyża Wielkiego Orderu Odrodzenia Polski. Każdy Prezydent RP otrzymuje te ordery z urzędu, ponieważ jako reprezentant państwa będzie je wręczał jego obywatelom. Prezydent RP staje się Kawalerem Orderu Orła Białego, Wielkim Mistrzem Orderu i przewodniczącym Kapituły Orderu.

Prezydent Andrzej Duda przyjmując 6 sierpnia 2015 r. te wyróżnienia, powiedział:

« Chciałbym zapewnić, że będę czynił wszystko, aby nawiązać wraz z kapitułami do najlepszych tradycji tych orderów, aby otrzymywali je ludzie godni, którzy wpisali się w istotny sposób w polską historię, którzy dla Rzeczypospolitej mają rzeczywiście znamienite zasługi. (...) To, iż otrzymałem te ordery, stałem się ich kawalerem, w związku z objęciem urzędu Prezydenta RP, traktuję jako wielkie zobowiązanie nie tylko w znaczeniu tego, że trzeba ze wszystkich sił się starać, by podkreślać godność tych orderów, także poprzez tych, którzy są nimi dekorowani, ale także dlatego, że nie mam dziś poczucia, bym na te

ordery zasłużył. (...) Wierzę w to głęboko i będę czynił wszelkie starania, by na koniec mojej prezydentury Polacy uważali, że byłem tych orderów godny i jestem ich godny.”

Źródło: „Traktuję otrzymanie odznak orderów jako wielkie zobowiązanie”, prezydent.pl, 6.08.2015 [online, dostęp z dn. 9.08.2019].

Nadawanie orderów i odznaczeń to tylko jedno z tradycyjnych uprawnień Prezydenta RP. Choć kompetencje te wydają się znacznie mniej istotne niż uprawnienia wobec władzy sądowniczej czy w dziedzinie polityki zagranicznej, mogą okazać się nie mniej fascynujące.

Twoje cele

- Scharakteryzujesz tradycyjne uprawnienia Prezydenta RP: nadawanie polskiego obywatelstwa, orderów i odznaczeń.
- Przeanalizujesz kompetencje nominacyjne Prezydenta RP względem Prezesa NBP, członków Rady Polityki Pieniężnej oraz Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.
- Wyjaśnisz, dlaczego omawiane kompetencje nominacyjne przyznano Prezydentowi RP.

Przeczytaj

Wśród kompetencji Prezydenta RP najczęściej wyróżnia się duże grupy uprawnień związane z jego relacją z władzą wykonawczą lub ustawodawczą, a także kompetencjami w obszarze polityki zagranicznej i bezpieczeństwa państwa. Nie mniej istotne są jednak także pozostałe jego kompetencje, które podzielić można na tzw. tradycyjne uprawnienia głowy państwa oraz [kompetencje nominacyjne](#) i kontrolne, które pozwalają zachować niezależność niektórych organów od Rady Ministrów.

Ordery i odznaczenia państwowe nadawane przez Prezydenta RP są najwyższym wyróżnieniem zasług cywilnych lub wojskowych w czasie pokoju lub wojny dla chwały Rzeczypospolitej Polskiej. Prezydent RP nadaje je z własnej inicjatywy lub na wniosek:

- ordery - Prezesa Rady Ministrów lub [kapituł orderów](#),
- odznaczenia - Prezesa Rady Ministrów, ministrów, kierowników urzędów centralnych lub wojewodów.

Order Orła Białego
Źródło: domena publiczna.

Najstarszym i najwyższym odznaczeniem państwowym RP nadawanym za znamienity zasługi cywilne i wojskowe dla pożytku Rzeczypospolitej Polskiej jest Order Orła Białego. Nadawany jest najwybitniejszym Polakom oraz najwyższym rangą przedstawicielom państw obcych.

Wśród odznaczonych orderem znaleźli się m.in. Jan Paweł II, Witold Lutosławski, Czesław Miłosz, Tadeusz Mazowiecki, Irena Sendlerowa, Vaclav

Havel, Wisława Szymborska, królowa Elżbieta II czy Irena Kirszenstein-Szewińska.

Ustanowiony w 1921 r. Order Odrodzenia Polski to, za Orderem Orła Białego, najwyższe cywilne wyróżnienie w naszym państwie. Nadawany jest za wybitne zasługi w służbie państwu i społeczeństwu, zwłaszcza w działalności publicznej podejmowanej z pożytkiem dla kraju, zasługi w umacnianiu jego suwerenności i obronności, dla gospodarki narodowej, służby publicznej, twórczość naukową, literacką i artystyczną, a także za wybitne zasługi dla rozwoju współpracy Rzeczypospolitej Polskiej z innymi państwami i narodami.

Order Odrodzenia Polski

Źródło: Wulfstan, licencja: CC BY-SA 4.0.

Wyróżnienie to otrzymali m.in. Leon Wyczółkowski, Lucjan Żeligowski, miasto Cieszyn, Uniwersytet Jagielloński, Władysław Frasyniuk, Zyta Gilowska czy Danuta Szaflarska.

Medal za Długoletnią Służbę

Źródło: Kancelaria Prezydenta RP, licencja: CC BY-SA 3.0.

Jednym z siedmiu cywilnych odznaczeń nadawanych przez Prezydenta RP jest Medal za Długoletnią Służbę. Ustanowione w 1938 r. odznaczenie jest nagrodą za wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej w służbie Ojczyzny. Medal taki mogą otrzymać na przykład nauczyciele, pracownicy służby zdrowia, naukowcy. Medal nadany może być po minimum 10 latach pracy zawodowej.

Ciekawym odznaczeniem jest Medal za Długoletnie Pożycie Małżeńskie, ustanowiony jako nagroda dla osób, które przeżyły 50 lat w jednym związku

małżeńskim. Funkcjonuje od 1960 r. Dotychczas przyznano ponad milion takich odznaczeń. Otrzymała je na przykład para Jan Kobuszewski i Hanna Zembrzuska-Kobuszewska.

Medal za Długoletnie Pożycie Małżeńskie otrzymała między innymi para aktorska Hanna Zembrzuska i Jan Kobuszewski
Źródło: prezydent.pl, licencja: CC BY-SA 3.0.

Uprawnienia kontrolne i nominacyjne

Pozostały jeszcze uprawnienia Prezydenta RP, których nie można przyporządkować do żadnej ze wspomnianych grup:

- wnioskowanie o przeprowadzenie kontroli przez [Najwyższą Izbę Kontroli](#),
- wnioskowanie do Sejmu o powołanie Prezesa [Narodowego Banku Polskiego](#),
- powoływanie członków [Rady Polityki Pieniężnej](#) oraz [Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji](#).

Czy coś je łączy?

- W przypadku każdej z wymienionych instytucji (Najwyższej Izby Kontroli, Narodowego Banku Polskiego, RPP oraz KRRiT) dla poprawnego funkcjonowania konieczne jest zachowanie dużego stopnia niezależności od Rady Ministrów.
- Najwyższa Izba Kontroli bada legalność, gospodarność, rzetelność i celowość działań administracji rządowej – Prezydent RP jako organ władzy wykonawczej ma prawo do badania poprawności działania tej administracji.
- Narodowy Bank Polski winien prowadzić politykę monetarną opartą na długofalowych założeniach dotyczących m.in. bezpiecznego poziomu stóp procentowych pozwalającego realizować cel inflacyjny, nie zaś realizować doraźne cele gospodarcze rządu – dlatego też Rada Ministrów nie powinna

uczestniczyć w wyborze jego prezesa, zadanie to konstytucja powierza Prezydentowi RP.

- Podobne powody decydują o sposobie obsadzania stanowisk w Radzie Polityki Pieniężnej – trzech jej członków powołuje Prezydent RP, a pozostałych sześciu w równej liczbie obie izby polskiego parlamentu.
- Stanie na straży wolności słowa czy prawa do informacji gwarantowanych przez niezależność mediów to zadanie, które Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji może realizować wyłącznie wtedy, gdy zapewni się jej skład uniezależniony od Rady Ministrów. Dlatego i w tym przypadku wybór członków powierzono Prezydentowi RP, Sejmowi i Senatowi.

Organ	Dlaczego powinien być niezależny od Rady Ministrów?	Kompetencja Prezydenta RP zwiększająca niezależność organu od rządu
Najwyższa Izba Kontroli	Kontroluje legalność, gospodarność, rzetelność i celowość działań podejmowanych przez administrację rządową.	Prezydent RP może wnioskować o przeprowadzenie kontroli przez NIK.
Narodowy Bank Polski	Zapewniają realizację długofalowych celów w polityce monetarnej, przede wszystkim kontrolują poziom inflacji.	Prezydent RP wnioskuje do Sejmu o powołanie prezesa NBP.
Rada Polityki Pieniężnej		Skład RPP: prezes NBP i 9 członków, po trzech wybieranych przez Sejm, Senat i właśnie Prezydenta RP.
Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	Stoi na straży wolności słowa i prawa do informacji.	Dwóch z pięciu członków KRRiT wybiera Prezydent RP (pozostałych trzech - Sejm i Senat).

Słownik

kompetencje nominacyjne

uprawnienie do obsadzania wybranych stanowisk państwowych

Rada Polityki Pieniężnej

organ decyzyjny Narodowego Banku Polskiego, którego zadaniem jest ustalanie założeń i realizacji polityki monetarnej państwa

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji

konstytucyjny organ kontroli i ochrony prawa, którego zadaniem jest stanie na straży wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji

Narodowy Bank Polski

polski bank centralny, którego celem jest utrzymywanie stabilnego poziomu cen oraz wspieranie polityki gospodarczej rządu, o ile nie ogranicza to celu kontroli inflacji

Najwyższa Izba Kontroli

naczelny i niezależny organ kontroli państwowej z misją strażnika grosza publicznego

kapituła orderu

kolegium kawalerów orderu stojąca na straży jego honoru m.in. poprzez opiniowanie wniosków o jego nadanie

Audiobook

Polecenie 1

Zapoznaj się z nagraniem oraz z drugim materiałem źródłowym. Następnie odpowiedz na pytania zamieszczone poniżej.

Order orderowi nierówny

Jednym z uprawnień Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jest nadawanie odznaczeń. Jakimi orderami dysponuje? Komu może je przyznać? I czy wszystkie z nich to ordery?

Tadeusz Jeziorowski, muzealnik i historyk, specjalizuje się między innymi w falerystyce, czyli nauce zajmującej się odznaczeniami. W wykładzie „Ordery i medale, krzyże i gwiazdy – galimatias nazewniczy” przybliży najważniejsze kwestie z dziedziny falerystyki:

Czym jest order? W ścisłym rozumieniu słowo to opisuje nie przedmiot, ale instytucję, w której szereg wstępują osoby wyróżnione. Zaszczyt ten nadawany jest przez władze państwa w imieniu wszystkich obywateli.

Korzenie tej praktyki sięgają średniowiecznych zakonów rycerskich, po łacinie nazywanych ordo. Z tego powodu odznaczonych nazywa się kawalerami albo damami orderu, a na ich czele stoją członkowie kapituły wraz z kanclerzem, heraldem, sekretarzem i przede wszystkim wielkim mistrzem – w przypadku Polski tę rolę pełni zawsze prezydent.

Orderem nie jest natomiast medal, krzyż lub gwiazda, który zawieszają na piersi osoby wyróżnionej. To tylko odznaka orderu, czyli materialny wyraz przynależności do niego. Towarzyszyć mu może oznaka niestanowiąca integralnej jego części, ale ściśle z nim powiązana. Jest to na przykład wstęga lub łańcuch, do których przypina się krzyż orderu. Order nie jest tożsamy z odznaczeniem. Ono stanowi odrębny, niższy stopień wyróżnienia, zatem Orderowi Odrodzenia Polski przysługuje pierwszeństwo przed dowolnym z odznaczeń, na przykład Medalem za Długoletnie Pożycie Małżeńskie.

Jeszcze dalej w kolejności plasują się odznaki, takie jak Honorowy Dawca Krwi – Zasłużony dla Zdrowia Narodu. Order nie jest też równy orderowi, ich hierarchię określają bowiem prawne zasady starszeństwa. Pierwsze miejsce w szeregu precedencji przypada u nas Orderowi Orła Białego.

Ponadto wiele orderów dzieli się na klasy. Najwyższą z nich opisuje rzymska cyfra I, gdy tymczasem najniższa ze stosowanych w naszym kraju nosi numer V. Liczbom towarzyszą nazwy, na przykład w wypadku Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej wyróżnia się, rosnąco, krzyż kawalerski, oficerski, komandorski, komandorski z gwiazdą i wreszcie krzyż wielki. Odznaczenia tymczasem szereguje się według stopnia, zwyczajowo symbolizowanego kolorem metalu: brązowym, srebrnym lub złotym. Ustawodawstwo Rzeczypospolitej Polskiej przewiduje, że w wypadku zdobycia kilku różnych klas tego samego orderu należy nosić odznakę wyłącznie najwyższej z nich (inaczej wygląda to na Wschodzie, gdzie eksponuje się wszystkie klasy).

Za podstawową odznakę większości orderów służy krzyż, stanowiący odwołanie do symboliki zakonów rycerskich (z nimi też wiążą się przytoczone wyżej nazwy klas). Od niego pochodzi gwiazda orderowa, reprezentująca krzyż w glorii (wiązce promieni). Jest ona dodatkową odznaką najwyższych klas, noszoną najczęściej na piersi w zestawieniu z jednym z krzyży. Ten wieszka się wtedy u pasa na przerzuconej przez ramię wielkiej wstędze albo na szyi na wstędze komandorskiej, a na łańcuchu orderowym może go eksponować tylko wielki mistrz.

Prezydent Polski odpowiedzialny jest za wręczanie orderów i odznaczeń. Informacje o wszystkich z nich znajdziemy na oficjalnej stronie internetowej prezydent kropka pl. Czytamy tam między innymi, że Order Orła Białego – najwyższy nasz order, nadawany jest za znamienite zasługi cywilne i wojskowe dla Rzeczypospolitej Polskiej, położone zarówno w czasie pokoju, jak i w czasie wojny. Nie dzieli się na klasy. Nadawany jest najwybitniejszym Polakom oraz najwyższym rangą przedstawicielom państw obcych.

Taki order Prezydent RP Andrzej Duda zdecydował się przyznać w roku stulecia odzyskania niepodległości przez Polskę podczas specjalnie zorganizowanej uroczystości. Tak uzasadniał swoją propozycję:

Taka była moja propozycja wstępna dla Kapituły Orderu Orła Białego – którą także witam – aby przyznać Ordery Orła Białego w tym roku w sposób wyjątkowy. Aby przyznać je tym, którzy na przestrzeni stulecia w wyjątkowy sposób przysłużyli się Rzeczypospolitej, a tego wielkiego, wspaniałego odznaczenia nie dostali, choć bez wątpienia każdemu z nich się ono należało. Pracowaliśmy rzeczywiście nad tym razem z Kapitułą rok, aby te osoby wybrać. To były często długie dyskusje, listy nazwisk Polaków, którzy dokonali różnych odkryć, różnych chwalebnych czynów albo takich, którzy po prostu pracowali dla ojczyzny i byli ludźmi wybitnymi. Ostatecznie przyjęliśmy za absolutnie jednogłośną zgodą Kapituły, przy mojej, rzecz jasna, całkowitej aprobacie, że właśnie te osoby, którym te odznaczenia przed chwilą zostały wręczone, je otrzymają.

Wydaje się zatem, że kompetencja Prezydenta RP polegająca na nadawaniu orderów i odznaczeń uważana jest za potrzebną i realizowaną prawidłowo przez kolejnych prezydentów naszego państwa. Istnieje jednak i „druga strona medalu”.

Materiał źródłowy: Juliusz Ćwieluch *Raport: Medale i ordery. Kto daje, komu i za co*
Plik o rozmiarze 92.85 KB w języku polskim

| **Ćwiczenie 1**

| **Ćwiczenie 2**

| **Ćwiczenie 3**

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z materiałami źródłowymi i wykonaj ćwiczenie.

Źródło I

” Wniosek Prezydenta RP do Prezesa NIK

24 listopada 2006 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński skierował na ręce Prezesa Najwyższej Izby Kontroli Mirosława Sekuły wniosek o podjęcie kontroli przestrzegania przepisów regulujących bezpieczne wykonywanie pracy w zakładzie górniczym oraz kontroli procedur służących zapewnieniu bezpieczeństwa w Kopalni Węgla Kamiennego „Halemba” w Rudzie Śląskiej.

W uzasadnieniu wniosku Prezydent podkreślił, że przeprowadzenie takiej kontroli jest uzasadnione w związku z katastrofą, do której doszło 21 listopada br. „Wprowadzenie właściwych zasad i procedur, ich przestrzeganie oraz nadzór nad ich przestrzeganiem mają istotne znaczenie dla bezpieczeństwa osób pracujących w kopalni. Kontrola może być pomocna nie tylko przy wyjaśnianiu przyczyn katastrofy z dnia 21 listopada 2006 r., ale również może zapobiec takim katastrofom w przyszłości” – podkreślił Prezydent RP.

Źródło: *Wniosek Prezydenta RP do Prezesa NIK*, 24.11.2006 r., dostępny w internecie: prezydent.pl [dostęp 14.01.2021 r.].

Źródło II

” List Prezydenta z okazji stulecia niezależnej kontroli państwowej

Zdecydowane działania Najwyższej Izby Kontroli nabrały szczególnego znaczenia w okresie tzw. transformacji. W procesie

ówczesnych przekształceń nie mało było patologicznych zjawisk i układów, często sięgających korzeniami do poprzedniego systemu, które znacząco ograniczały wykorzystanie stojących przed naszą Ojczyzną szans rozwojowych. Odważną walkę z tymi patologiami symbolizuje postać śp. Waleriana Pańki, działacza opozycji antykomunistycznej, który stanął na czele NIK w 1991 roku, badał aferę FOZZ, a niedługo później zginął tragicznie. Ogromne zasługi dla Polski były dziełem kolejnego Prezesa NIK, śp. Lecha Kaczyńskiego, który stanowczo interweniował przeciwko grabieży państwa i przyczynił się do odzyskania znacznych kwot, a także zainicjował reformę Najwyższej Izby Kontroli, dzięki której instytucja ta uzyskała niezależność polityczną. Dokonania tych wybitnych patriotów, ofiarnie służących polskiej racji stanu, wyznaczają najwyższe standardy w działaniach NIK na rzecz dobra wspólnego.

Źródło: *List Prezydenta z okazji stulecia niezależnej kontroli państwowej*, 7.02.2019 r., dostępny w internecie: prezydent.pl [dostęp 14.01.2021 r.].

Zapoznaj się z materiałem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

” Ustawa z dnia 22 listopada 1952 r. o kontroli państwowej

W celu kontroli przez Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej realizacji narodowych planów gospodarczych i wykonania uchwał Rządu oraz czuwania nad przestrzeganiem dyscypliny państwowej, gospodarczej i finansowej - stanowi się, co następuje:

Rozdział 1.

Urząd Ministra Kontroli Państwowej. Art. 1 Tworzy się urząd Ministra Kontroli Państwowej. Art. 2 Minister Kontroli Państwowej kieruje kontrolą państwową (...)

Rozdział 4.

Art. 14. Pracowników kontroli państwowej mianuje i odwołuje Minister Kontroli Państwowej z zastrzeżeniem uprawnień przewidzianych w obowiązujących przepisach dla Prezesa Rady Ministrów. (...)

Art. 16. Pracownicy kontroli państwowej podlegają Ministrowi Kontroli Państwowej i w sprawowaniu swoich funkcji kontrolnych są niezależni od organów terenowych.

Źródło: *Ustawa z dnia 22 listopada 1952 r. o kontroli państwowej*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 14.01.2021 r.].

Ćwiczenie 4

Zapoznaj się z materiałem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

” **Sejm wybrał nowego prezesa NBP**

Sejm powołał w piątek prof. Adama Glapińskiego na prezesa Narodowego Banku Polskiego. Wnioskował o to prezydent Andrzej Duda. Glapiński zastąpi prof. Marka Belkę. Kadencja szefa banku centralnego trwa sześć lat. Glapiński zastąpił Marka Belkę, któremu w piątek skończyła się 6-letnia kadencja na stanowisku prezesa banku centralnego.

„Chciałbym zapewnić (...), że jeśli dane mi będzie być prezesem NBP, będę pilnował, by był to bank niezależny. Niezależność banku centralnego to jedna z najważniejszych rzeczy, jakich dopracowaliśmy się w ciągu 25 lat” - mówił Glapiński podczas majowego posiedzenia sejmowej komisji finansów, która pozytywnie zaopiniowała jego kandydaturę.

Źródło: *Sejm wybrał nowego prezesa NBP*, 10.06.2016 r., dostępny w internecie: gosc.pl [dostęp 14.01.2021 r.].

Ćwiczenie 5

Materiał źródłowy do ćwiczeń nr 6 i 7.

” **Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim**

Nadanie obywatelstwa polskiego

Art. 18. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może nadać cudzoziemcowi obywatelstwo polskie.

Art. 19.

1. Nadanie obywatelstwa polskiego następuje na wniosek cudzoziemca. (...)

Art. 21.

1. Wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego składa się, za pośrednictwem wojewody lub konsula, osobiście lub korespondencyjnie z podpisem urzędowo poświadczonym. (...)

3. Wojewoda i konsul przekazują Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw wewnętrznych, wnioski o nadanie obywatelstwa polskiego wraz z dokumentami wymaganymi na podstawie art. 20 ust. 4 oraz własną opinią.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, przed przekazaniem wniosku Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, zwraca się do Komendanta Głównego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby do innych organów, o udzielenie informacji, które mogą mieć istotne znaczenie w sprawie o nadanie obywatelstwa polskiego, i sporządza opinię dotyczącą wniosku. (...)

Art. 24.

1. Wojewoda, konsul i minister właściwy do spraw wewnętrznych przekazują wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego bezpośrednio Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej w każdym przypadku, gdy Prezydent tak zadecyduje, bez względu na stadium postępowania. (...)

Art. 25.

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadaje obywatelstwo polskie lub odmawia jego nadania w formie postanowienia. (...)

Art. 26. Cudzoziemiec nabywa obywatelstwo polskie w dniu wydania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej postanowienia o nadaniu obywatelstwa polskiego.

Źródło: *Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 14.01.2021 r.].

Ćwiczenie 6

Ćwiczenie 7

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

” Prezydent powołał prof. Janusza Kaweckiego i Andrzeja Sabatowskiego do KRRiT

Prezydent Andrzej Duda powołał w skład Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji prof. Janusza Kaweckiego i Andrzeja Sabatowskiego – poinformowała we wtorek na swej stronie internetowej Kancelaria Prezydenta RP.

Sejm jeszcze w lipcu do KRRiT wybrał Witolda Kołodziejewskiego i Elżbietę Więclawską-Sauk, a Senat – Teresę Bochwic. Wszyscy byli rekomendowani przez PiS.

Powołanie dwóch członków KRRiT przez prezydenta oznacza, że nowa Rada ma już pełen skład. Kadencja pięciu obecnych członków Krajowej Rady skończyła się 3 sierpnia 2016 r.

Źródło: *Prezydent powołał prof. Janusza Kaweckiego i Andrzeja Sabatowskiego do KRRiT*, 13.09.2016 r., dostępny w internecie: radiomaryja.pl [dostęp 14.01.2021 r.].

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabięga

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Pozostałe uprawnienia Prezydenta RP

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

zakres podstawowy

III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

5) wykazuje znaczenie, jakie dla pozycji ustrojowej Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ma fakt wyborów powszechnych; przedstawia kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: ceremonialno-reprezentacyjne, w stosunku do rządu, parlamentu i władzy sądowniczej, w polityce zagranicznej oraz bezpieczeństwa państwa; analizuje – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – poziom legitymizacji społecznej władzy prezydenckiej;

zakres rozszerzony

VIII. Modele sprawowania władzy.

Uczeń:

2) analizuje sposób wyboru i charakteryzuje formę (jednoosobowa lub kolegialna) głowy państwa we współczesnych republikach; odróżnia prerogatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej od innych jego uprawnień.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje tradycyjne uprawnienia Prezydenta RP: nadawanie polskiego obywatelstwa, orderów i odznaczeń;
- analizuje kompetencje nominacyjne Prezydenta RP względem Prezesa NBP, członków Rady Polityki Pieniężnej oraz Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji;
- wyjaśnia, dlaczego omawiane kompetencje nominacyjne przyznano Prezydentowi RP.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- analiza materiałów źródłowych;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- spektrum;
- burza mózgów.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- kartki w kolorach: czerwonym, żółtym i zielonym dla każdego ucznia;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Burza mózgów: Jakie uprawnienia dawnych władców możemy odnaleźć wśród współczesnych kompetencji głowy państwa – Prezydenta RP? Uczniowie zapisują swoje propozycje na tablicy, następnie wspólnie je weryfikują.
2. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

Faza realizacyjna

1. Audiobook. Uczniowie słuchają nagrania i zapoznają się z dołączonym testem źródłowym. Udzielają odpowiedzi na pytania dołączone do multimedium.
2. Chętni/wybrani uczniowie przedstawiają swoje odpowiedzi na pytania. Pozostali uczniowie weryfikują ich poprawność i w razie potrzeby uzupełniają je.

3. Ćwiczenia interaktywne 1 i 6 uczniowie rozwiązują samodzielnie i sprawdzają poprawność w e-materiałach. Ćwiczenie interaktywne 7 – chętni/wybrani uczniowie odczytują swoje rozwiązanie, pozostali weryfikują jego poprawność.

4. Uczniowie analizują widżet interaktywny dotyczący kompetencji głowy państwa względem NIK, NBP, RPP i KRRiT. Dyskusja:

- Dlaczego w przypadku tych instytucji tak ważne jest zachowanie niezależności od Rady Ministrów?
- Czy kompetencje Prezydenta RP względem tych instytucji przyczyniają się do zwiększenia ich niezależności?

5. Ćwiczenia interaktywne 5 uczniowie rozwiązują samodzielnie i sprawdzają poprawność w e-materiałach), a następnie w parach 2–4 i 8. Chętni/wybrani uczniowie przedstawiają swoje propozycje rozwiązań, a pozostali weryfikują ich poprawność.

Faza podsumowująca

1. Spektrum. Nauczyciel odczytuje poniższe stwierdzenia, uczniowie podnoszą kartkę w odpowiednim kolorze oznaczającym:

- kartka zielona – zgadzam się całkowicie,
- kartka czerwona – zupełnie się nie zgadzam,
- kartka żółta – trochę się zgadzam, a trochę nie.

Po każdym zdaniu nauczyciel prosi po jednej osobie z kartką w kolorze czerwonym, w kolorze żółtym i w kolorze zielonym, by przedstawiły uzasadnienie swojego wyboru. Następnie „głosowanie” kartkami nad tym zdaniem przeprowadzane jest jeszcze raz (można wtedy zmienić zdanie) – jeśli ktoś zmienił zdanie, nauczyciel pyta, co go do tego przekonało.

Zdania:

- Nadawanie przez Prezydenta RP orderów i odznaczeń ma ważny wymiar polityczny.
- Należy pozbawić Prezydenta RP kompetencji występowania z wnioskiem do NIK o przeprowadzenie kontroli.
- Prezesa NBP powinien wybierać Sejm, a powoływać – Prezydent RP.
- Prezydent RP nie powinien mieć możliwości nadawania obywatelstwa polskiego niezależnie od przebiegu i stopnia zaawansowania procedury.
- Wybór dwóch z pięciu członków KRRiT przez Prezydenta RP to wystarczające rozwiązanie dla zabezpieczenia niezależności tej instytucji.

Praca domowa:

Wybierz jedną postać odznaczoną Orderem Orła Białego lub Orderem Odrodzenia Polski, zapoznaj się z jej biografią i napisz, dlaczego Twoim zdaniem osoba ta zasługiwała na takie wyróżnienie.

Materiały pomocnicze:

Zapis przebiegu posiedzenia Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych /nr 157/ 06-06-2018; strona sejm.gov.pl.

Konstytucja RP

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimediu: Audiobook może być wykorzystany przez uczniów jako inspiracja do przygotowania prezentacji na temat przyznawania odznaczeń w PRL-u.